

RAN-1901130703040001

M.A. (Sem. - III) Examination November - 2025 Economics (Paper - III) Economics of Human Resources

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રશ્ન નં. 1 ફરજિયાત છે.
Question No. 1 is compulsory.
- (3) પ્રશ્ન નં. 4 માં કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો.
Write any Two short notes in Question No.4
- (4) પ્રત્યેક પ્રશ્ન ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
Figures to the right indicate full marks of the questions

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(10)

1. સંગઠિત અને અસંગઠિત ક્ષેત્રમાં વેતન નિર્ધારણ જણાવો.
2. બેરોજગારીના પ્રકાર આપો.
3. વેતન ભિન્નતા એટલે શું?
4. ભારતમાં શ્રમની નીચી ઉત્પાદકતાના કારણો જણાવો.
5. ભારતમાં રોજગારી માટેની કોઈપણ બે યોજનાના નામ આપો.

પ્ર. 2. બુદ્ધિધન ધોવાણ એટલે શું? બુદ્ધિજન ધોવાણના પ્રકારો, કારણો અને અસરોને સવિસ્તાર સમજાવો. (13)

અથવા

પ્ર. 2. વેતન નિર્ધારણના સિદ્ધાંતો જણાવી, વેતન નિર્ધારણનો સીમાંત ઉત્પાદકતાનો સિદ્ધાંત ચર્ચો.

પ્ર. 3. સામાજિક સુરક્ષાની વ્યાખ્યા આપી, તેના ઉદ્દેશો અને ભારતમાં સામાજિક સુરક્ષા માટેની યોજનાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

(13)

અથવા

પ્ર. 3. વેતનના હિસ્સાના અભિગમો જણાવી, વેતનના હિસ્સાને અસર કરતાં પરિબલોની ચર્ચા કરો.

પ્ર. 4. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો.

(14)

1. શ્રમ બજારના પ્રવર્તમાન પડકારો
2. વેતન નીતિ
3. શ્રમની નીચી ઉત્પાદકતાના કારણો
4. શિક્ષિત બેકારી

ENGLISH VERSION

Q. 1. Answer the following questions in brief:

(10)

1. State the wage determination in organized and unorganized sector.
2. Give the types of Unemployment.

3. What is wage differences?
4. State the reasons for low labor productivity in India.
5. Name any two schemes for employment in India.

Q. 2. What is the Brain drain? Explain in detail the types, causes and effects of Brain Drain. (13)

OR

Q. 2. State the theories of wages determination. Discuss the Marginal Productivity Theory of wage determination.

Q. 3. Give the definition of Social Security. Discuss the detail its objectives and schemes for social security in India. (13)

OR

Q. 3. State the approaches to share of wages. Discuss the factors affecting of wage sharing.

Q. 4. Write any Two short notes: (14)

1. Current challenges of the labour market.
 2. Wage policy.
 3. Causes of low productivity of labor.
 4. Educated unemployment.
-